

ผนวก ข

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All forms of Discrimination against Woman)

ความเป็นมา

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เป็นอนุสัญญา ที่จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติ และได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 34 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2522 นับจากนั้นจนถึงเดือนเมษายน 2540 ประเทศต่าง ๆ ให้สัตยาบัน (ratification) หรือภาคยานุวัติ (accession) อนุสัญญานี้แล้ว 156 ประเทศ สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ โดยวิธีภาคยานุวัติ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2528 ในส่วนของข้อสงวนที่ประเทศไทยได้ตั้งไว้เพื่อที่จะขอเป็นการ ยกเว้นไม่ผูกพันตามอนุสัญญา เดิมนั้นมี 7 ข้อ ได้แก่

- อนุสัญญาข้อ 7: เรื่องความเสมอภาคทางการเมืองและการรับตำแหน่งทางราชการ-อนุสัญญาข้อ 9: เรื่องการถือสัญชาติของบุตรที่เกิดจากหญิงไทย-อนุสัญญาข้อ 10: เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา-อนุสัญญาข้อ 11: เรื่องสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน-อนุสัญญาข้อ 15: เรื่องการทำสัญญา-อนุสัญญาข้อ 16: เรื่องความเสมอภาคในด้านครอบครัวและการสมรส-อนุสัญญาข้อ 29: เรื่องการให้อำนาจศาลโลกในการตัดสินกรณีพิพาท

การที่ประเทศไทยตั้งข้อสงวนไว้ในประเด็นที่เป็นสาระสำคัญถึง 7 ข้อจากจำนวน 16 ข้อ ของอนุสัญญา ทำให้ประเทศไทยถูกหักท้วงและเพ่งเล็งจากประเทศต่าง ๆ และจากองค์กรที่มีใช้รัฐบาลในเวทีการประชุมระหว่างประเทศ โดยเห็นว่าประเทศไทยไม่มีความจริงจังต่อการส่งเสริมสถานภาพสตรีซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

ต่อมาประเทศไทยได้ขอยกเลิกข้อสงวนแล้ว 5 ข้อ ได้แก่

1. อนุสัญญาข้อ 11 และ 15 โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2533 2. อนุสัญญาข้อ 9 โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2535 3. อนุสัญญาข้อ 7 และ 10 โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2538

ดังนั้น ปัจจุบันจึงยังคงมีข้อสงวน 2 ข้อ คือ ข้อ 16 และข้อ 29

สาระสำคัญ

อนุสัญญาฉบับนี้มีบทบัญญัติรวม 30 มาตรา เพื่อให้รัฐภาคีหรือประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และมาตรการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ ตุลาการ การบริหาร หรือมาตรการอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติทั้งหมดต่อสตรี และให้หลักประกันว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์และโอกาสต่าง ๆ จากรัฐบนพื้นฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ โดยที่มาตราที่ 1-16 เป็นการระบุมตรการในการดำเนินการ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านต่าง ๆ ส่วนมาตราที่ 17-30 เป็นการกำหนดขั้นตอนและกลไกในการติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ

ภาค 1 (อนุสัญญาข้อ 1-6)

ภาค 1

ข้อ 1

เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ คำว่า “เลือกปฏิบัติต่อสตรี” จะหมายถึงการแบ่งแยก การกีดกัน หรือการก้าวก่ายใด ๆ เพราะเหตุแห่งเพศ ซึ่งมีผลหรือความมุ่งประสงค์ที่จะทำลายหรือทำให้เสื่อมเสียการยอมรับ การได้อุปโภค หรือใช้สิทธิโดยสตรี โดยไม่เลือกสถานภาพด้านกรรมสิทธิ์ บนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีของสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พลเมืองหรือด้านอื่น ๆ

ข้อ 2

รัฐภาคีทั้งหลายขอประณามการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ตกลงที่จะติดตามนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีโดยวิธีที่เหมาะสมทุกประการและไม่ชักช้า และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้ ตกลงที่จะ (ก) บรรจุหลักการของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งชาติของตนหรือในบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เหมาะสมอื่น ๆ ถ้าหากว่ายังไม่รวมเข้าไว้ในรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติเหล่านั้น และประกันที่จะให้มีการปฏิบัติตามหลักการนี้โดยผ่านกฎหมายและวิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ (ข) ออกมาตรการด้านนิติบัญญัติและอื่น ๆ ที่เหมาะสมรวมทั้งข้อบังคับเมื่อเห็นเหมาะสม ซึ่งห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งหมดต่อสตรี (ค) จัดให้มีการป้องกัน

ทางกฎหมายซึ่งสิทธิของสตรีบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับบุรุษ และรับประกันในการคุ้มครองสตรีอย่างมีประสิทธิภาพต่อการเลือกปฏิบัติใด ๆ โดยผ่านศาลยุติธรรมแห่งชาติ ที่มีอำนาจและสถาบันรัฐบาลอื่น ๆ (ง) งดเว้นจากการเข้าไปพัวพันในการกระทำหรือการปฏิบัติใด ๆ เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และรับประกันว่า เจ้าหน้าที่และสถาบันของรัฐจะปฏิบัติโดยสอดคล้องกับข้อผูกพันนี้ (จ) ใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี โดยบุคคล องค์กรหรือวิสาหกิจใด ๆ (ฉ) ใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง รวมทั้งการออกกฎหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิกกฎหมาย ข้อบังคับ ประเพณีและแนวปฏิบัติที่ยังมีอยู่ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี (ช) เพิกถอนบทบัญญัติทางอาญาภายในทั้งปวงซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี

ข้อ 3

ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งการออกกฎหมายเพื่อประกันพัฒนาการและความก้าวหน้าอย่างเต็มที่ของสตรี เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะรับประกันให้สตรีได้ใช้และได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานบนฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ

ข้อ 4

1. การที่รัฐภาคีออกมาตรการพิเศษชั่วคราวซึ่งมุ่งที่จะเร่งรัดให้มีความเสมอภาคที่แท้จริงระหว่างบุรุษและสตรี จะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติตามที่ได้นิยามความหมายไว้ในอนุสัญญาฉบับปัจจุบันนี้ แต่จะโดยประการใดก็ตามไม่ต้องมีการคงมาตรฐานอันไม่เสมอภาคหรือแบ่งแยกไว้ในฐานะเป็นผลที่ตามมา มาตรการเหล่านี้จะสิ้นสุด เมื่อได้บรรลุ ถึงวัตถุประสงค์ของความเสมอภาคและโอกาสและการปฏิบัติ

2. การที่รัฐภาคีออกมาตรการพิเศษ รวมทั้งมาตรการที่มีอยู่แล้วในอนุสัญญาฉบับปัจจุบันนี้ ซึ่งมุ่งที่จะปกป้องความเป็นเพศมารดาไว้จะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ

ข้อ 5

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง (ก) เพื่อปรับปรุงแบบแผนความประพฤติทางสังคมและวัฒนธรรมของบุรุษและสตรี โดยมุ่งที่จะให้ได้จัดความเด็ดขันธ์ และวิธีปฏิบัติอันเป็น

ประเพณีและอื่น ๆ ทั้งปวง ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความคิดเกี่ยวกับความต่ำต้อย หรือความสูงส่ง ของอีกเพศหนึ่ง หรือที่อยู่บนพื้นฐานของบทบาทเก่าสำหรับบุรุษและสตรี (ข) เพื่อประกันว่า การศึกษาเกี่ยวกับระบบครอบครัวรวมถึงความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นเพศมารดาในฐานะเป็นหน้าที่ทางสังคมและเป็นการยอมรับถึงความรับผิดชอบร่วมกันของบุรุษและสตรีในการ เลี้ยงดู และการพัฒนาบุตรทั้งยังเป็นที่ยอมรับว่าในทุก ๆ กรณี ผลประโยชน์ของบุตรย่อมเป็นสิ่ง ที่ต้องคำนึงถึงเป็นเบื้องต้น

ข้อ 6

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง รวมทั้งการออกกฎหมาย เพื่อปราบปราม การค้าสตรีและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของสตรีทุกรูปแบบ

ภาค 2 (อนุสัญญาข้อ 7-9)

ภาค 2

ข้อ 7

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกประการเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านที่ เกี่ยวกับการเมืองและทั่ว ๆ ไปของประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะให้ประกันแก่สตรีภายใต้ เงื่อนไขแห่งความเสมอภาคกับบุรุษซึ่งสิทธิ (ก) ที่จะออกเสียงในการเลือกตั้งและลงประชามติทั้ง ปวง และมีสิทธิที่จะได้รับการเลือกตั้งเข้าไปในองค์กรที่มีการเลือกตั้งอย่างเปิดเผยทั้งหมด (ข) ที่จะ เข้าร่วมในการวางนโยบายของรัฐบาลและดำเนินการตามนโยบายนั้นและในการรับตำแหน่งราช การ และปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุก ๆ ระดับของรัฐบาล (ค) ที่จะเข้าร่วมในองค์กรและสมาคมที่ ไม่ได้เป็นของรัฐบาลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่แบบทั่ว ๆ ไป และที่เกี่ยวกับการเมืองของ ประเทศ

ข้อ 8

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างเพื่อให้ประกันแก่สตรีภายใต้เงื่อนไขแห่งความเสมอภาคกันกับบุรุษและโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติใด ๆ ซึ่งโอกาสที่จะเป็นผู้แทนรัฐบาลของตนในระดับระหว่างประเทศและเข้าร่วมในงานขององค์การระหว่างประเทศ

ข้อ 9

1. รัฐภาคีจะให้สิทธิที่เสมอภาคกันกับบุรุษแก่สตรีในการที่จะได้มาเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้ซึ่งสัญชาติของตน รัฐภาคีเหล่านั้นจะรับประกันเป็นพิเศษว่าทั้งการแต่งงานกับคนต่างชาติดังกล่าวและการเปลี่ยนสัญชาติของสามีระหว่างการแต่งงานจะไม่เปลี่ยนสัญชาติของภรรยาโดยอัตโนมัติไปด้วย ทำให้เธอเป็นคนไร้สัญชาติหรือบังคับเธอให้ถือสัญชาติของสามี
2. รัฐภาคีจะให้สิทธิอันเสมอภาคกันกับบุรุษแก่สตรี เกี่ยวกับสัญชาติของบุตรของตน

ภาค 3 (อนุสัญญาข้อ 10-14)

ภาค 3

ข้อ 10

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี เพื่อที่จะให้ประกันแก่สตรีทั้งหลายซึ่งสิทธิอันเสมอภาคกันกับบุรุษในด้านการศึกษาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประกันบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคของบุรุษและสตรี (ก) เงื่อนไขเดียวกันสำหรับอาชีพและการแนะแนวอาชีพ สำหรับการมีโอกาสเข้าศึกษาและสำหรับการได้รับวุฒิบัตรในสถาบันการศึกษาทุกประเภททั้งในเขตชนบทและเขตเมือง ความเสมอภาคนี้จะได้รับการประกันในการศึกษาก่อนเข้าโรงเรียน การศึกษาทั่ว ๆ ไป การศึกษาเทคนิค การศึกษาอาชีพ และการศึกษาเทคนิคขั้นสูง รวมทั้งการฝึกฝนด้านอาชีพทุกแบบ (ข) โอกาสที่จะเข้าเรียนในหลักสูตรเดียวกัน การสอบชนิดเดียวกัน คณาจารย์สอนที่มีคุณสมบัติได้มาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งมีอาณาบริเวณของโรงเรียนและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพชนิดเดียวกัน (ค) การขจัดแนวความคิดแบบเก่าเกี่ยวกับบทบาทของบุรุษและสตรีในทุก ๆ ระดับ และทุก ๆ รูปแบบของการศึกษา โดยการกระตุ้นให้มีสหศึกษาและแบบอื่น ๆ ของการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยการทบทวนตำราและ

โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน และการดัดแปลงวิธีสอน (ง) โอกาสเท่ากันที่จะได้ประโยชน์จากการทุน การศึกษาและเงินช่วยเหลือทางการศึกษาอื่น ๆ (จ) โอกาสเท่ากันที่จะได้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องรวมทั้งโครงการศึกษาผู้ใหญ่ และโครงการรณรงค์ให้รู้หนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่มุ่งจะลดช่องว่างในการศึกษาที่มีอยู่ระหว่างบุรุษและสตรี ภายในระยะเวลาที่เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (ฉ) การลดอัตราการศึกษาออกจากโรงเรียนของนักศึกษาหญิง และการจัดโครงการต่าง ๆ สำหรับเด็กหญิงและสตรีผู้ซึ่งได้ออกจากโรงเรียนก่อนเวลาอันสมควร (ช) โอกาสเท่ากันที่จะเข้าร่วมอย่างแข็งขันในกีฬาและพลศึกษา (ซ) โอกาสได้เข้าศึกษาข้อสนเทศทางการศึกษาเฉพาะอย่างเพื่อช่วยให้รับประกันถึงสุขภาพและการอยู่ดีของครอบครัว รวมทั้งข้อสนเทศ และคำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ข้อ 11

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านการจ้างงาน เพื่อที่จะประกันสิทธิอันเดียวกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง (ก) สิทธิที่จะทำงานในฐานะเป็นสิทธิอันจะพึงแบ่งแยกมิได้ของมนุษย์ทั้งปวง (ข) สิทธิในโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน รวมทั้งการใช้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเดียวกันในเรื่องของการจ้างงาน (ค) สิทธิในการเลือกอาชีพและการทำงานได้อย่างเสรี สิทธิในการได้เลื่อนตำแหน่ง ความปลอดภัยในการทำงาน และผลประโยชน์ รวมทั้งเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริการทั้งปวง และสิทธิที่จะได้รับการฝึก และการฝึกซ้ำด้านอาชีพ รวมทั้งภาวะการเป็นผู้ฝึกงาน การฝึก และการฝึกซ้ำด้านอาชีพในระดับสูง (ง) สิทธิที่จะได้รับผลตอบแทนเท่าเทียมกัน รวมทั้งผลประโยชน์และสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาคกันเกี่ยวกับงานที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน รวมทั้งความเสมอภาคของการปฏิบัติในการวัดผลคุณภาพของงาน (จ) สิทธิที่จะได้รับประกันสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการเกษียณอายุ การตกงาน การป่วย การทุพพลภาพ และวัยชรา รวมทั้งการหมดสมรรถนะที่จะทำงาน รวมถึงสิทธิในการได้รับเงินค่าจ้างขณะพักงาน (ฉ) สิทธิที่จะได้คุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยในสภาพการทำงานต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความปลอดภัยเกี่ยวกับการทำหน้าที่ด้านการมีบุตรสืบพันธุ์

2. เพื่อที่จะป้องกันการเลือกปฏิบัติต่อสตรีด้วยเหตุผลอันเนื่องมาจากการแต่งงานหรือความเป็นเพศมารดา และเพื่อประกันสิทธิอันแท้จริงของสตรีในการที่จะทำงาน รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสม (ก) เพื่อห้ามภายใต้การบังคับใช้ของข้อห้ามต่าง ๆ ไม่ให้มีการปลด เพราะเหตุแห่งการตั้งครรภ์ หรือเพราะการลาคลอดบุตร และการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของสถานภาพในการแต่งงาน

(ข) เพื่อริเริ่มให้มีการลาคลอดบุตรโดยได้รับค่าจ้าง หรือได้ผลประโยชน์ทางสังคมที่เปรียบเทียบได้ โดยไม่สูญเสียการงานเดิม อาวุโสในการทำงานหรือเงินช่วยเหลือทางสังคม (ค) เพื่อกระตุ้นให้มีบริการสังคมอันเป็นตัวสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อที่จะช่วยให้บิดามารดาสามารถรวมข้อผูกพันทางครอบครัวเข้ากับควมรับผิดชอบในการทำงานและการเข้าร่วมในกิจกรรมสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยผ่านการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาขอบข่ายของสวัสดิการด้านการเลี้ยงดูเด็ก (ง) ให้มีการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่สตรีที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ในการทำงานทุกรูปแบบที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นอันตรายต่อสตรีเหล่านั้น

3. บทบัญญัติของกฎหมายด้านการคุ้มครองที่เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในข้อนี้ จะได้รับการพิจารณาเป็นครั้งคราวในแง่ของความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และจะได้รับการแก้ไข ยกเลิก หรือขยาย เท่าที่จำเป็น

ข้อ 12

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านของการรักษาสุขภาพเพื่อประกันการมีโอกาสได้รับการบริการในการรักษาสุขภาพ รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัว บนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรี

2. ทั้ง ๆ ที่มีบทบัญญัติในวรรค 1 ของข้อนี้ รัฐภาคีจะประกันให้สตรีได้รับการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การคลอดบุตรและระยะหลังคลอดบุตร โดยการให้บริการแบบให้เปล่าเมื่อจำเป็น รวมทั้งการให้โภชนาการที่เพียงพอระหว่างการตั้งครรภ์และระยะการให้นม

ข้อ 13

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านอื่น ๆ ของการเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อที่จะให้ได้สิทธิอันเดียวกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (ก) สิทธิที่จะได้ผลประโยชน์ด้านครอบครัว (ข) สิทธิที่จะได้กู้ยืมจากธนาคาร การจำนอง และสินเชื่อด้านการเงินในรูปแบบอื่น ๆ (ค) สิทธิที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ การกีฬา และเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมทุกอย่าง

ข้อ 14

1. รัฐภาคีจะคำนึงถึงปัญหาเฉพาะที่สตรีในชนบทเผชิญอยู่ รวมทั้งบทบาทสำคัญ ๆ ที่สตรีชนบทมีอยู่ในการช่วยสนับสนุนค้ำจุนครอบครัวของตนด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งงานในสายเศรษฐกิจที่ไม่ได้กำหนดเป็นตัวเงิน และจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างรับประกันที่จะให้นำบทบาทปฏิบัติของอนุสัญญาฉบับปัจจุบันไปใช้แก่สตรีในเขตชนบทด้วย

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในเขตชนบท เพื่อที่จะประกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีว่าสตรีทั้งหลายเข้าร่วมในและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชนบท และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะให้สตรีดังกล่าวได้รับสิทธิ (ก) ที่จะเข้าร่วมในการจัดทำรายละเอียดและการดำเนินการตามแผนการพัฒนาในทุก ๆ ระดับ (ข) ที่จะมีโอกาสได้รับความสะดวกด้านการรักษาสุขภาพอย่างเพียงพอรวมทั้งข้อสนเทศ การปรึกษาหารือ และการบริการในการวางแผนครอบครัว (ค) ที่จะได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากโครงการประกันสังคม (ง) ที่จะได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งแบบในระบบและนอกระบบ รวมทั้งที่เกี่ยวกับการรณรงค์ให้รู้หนังสือและทั้งผลประโยชน์จากบริการชุมชนและบริการเพิ่มเติม เพื่อที่จะเพิ่มความชำนาญด้านเทคนิค (จ) ที่จะจัดการให้มีกลุ่มช่วยตนเอง และสหกรณ์ เพื่อที่จะได้เข้าถึงโอกาสด้านเศรษฐกิจ โดยผ่านการรับจ้างทำงาน หรือการทำงานด้วยตนเอง (ฉ) ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชนทุกประเภท (ช) ที่จะมีโอกาสได้สินเชื่อและการกู้ยืมทางการเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการปฏิบัติแบบเสมอภาคในการปฏิรูปที่ดิน และการเพาะปลูก รวมทั้งในโครงการตั้งถิ่นฐานใหม่ในที่ดิน (ซ) ที่จะได้มีสภาพการดำรงอยู่อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปลูกที่พักอาศัย การสุขภาพ ไฟฟ้าและน้ำประปา การขนส่งและคมนาคม

ภาค 4 (อนุสัญญาข้อ 15-16)

ภาค 4

ข้อ 15

1. รัฐภาคีจะให้สตรีมีความเสมอภาคกับบุรุษในทางกฎหมาย
2. ในกรณีทางแพ่ง รัฐภาคีจะให้ความสามารถตามกฎหมายแก่สตรี เช่นเดียวกับที่ให้ความสามารถนั้นแก่บุรุษ และจะให้โอกาสเดียวกันในการใช้ความสามารถนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

รัฐภาคีจะให้สิทธิเท่าเทียมแก่สตรีในการทำสัญญาและการจัดการทรัพย์สินและจะปฏิบัติต่อบุรุษและสตรีอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการทางศาลและการชำระความทุกชั้นตอน

3. รัฐภาคีตกลงว่าสัญญาที่ทั้งปวงและเอกสารสำคัญตัวอื่น ๆ ทั้งปวงไม่ว่าชนิดใดที่มีผลตามกฎหมายซึ่งมุ่งจำกัดความสามารถทางกฎหมายของสตรีจะถือว่าใช้ไม่ได้และเป็นโมฆะ

4. รัฐภาคีจะให้สิทธิเช่นเดียวกันแก่บุรุษและสตรีในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการโยกย้ายของบุคคลและเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่และภูมิลำเนา

ข้อ 16

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงในการบริหารจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในเรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับการสมรสและความสัมพันธ์ทางครอบครัว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีจะประจักษ์ (ก) สิทธิเช่นเดียวกันในการทำการสมรส (ข) สิทธิเช่นเดียวกันในการเลือกคู่สมรสอย่างอิสระและการทำการสมรสอย่างอิสระและด้วยความยินยอมพร้อมใจเท่านั้น (ค) สิทธิและความรับผิดชอบเช่นเดียวกันในระหว่างการสมรสและการขาดจากการสมรส (ง) สิทธิและความรับผิดชอบเช่นเดียวกันในฐานะบิดามารดา โดยไม่คำนึงถึงสถานะในการสมรสของตน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุตรของตน ในทุกกรณี ผลประโยชน์ของบุตรจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด (จ) สิทธิเช่นเดียวในการตัดสินใจอย่างอิสระและมีความรับผิดชอบในจำนวนบุตรและระยะห่างในการมีบุตรของตน และให้เข้าถึงข้อสนเทศการศึกษาและวิธีที่จะทำให้สตรีเหล่านั้นใช้สิทธิเหล่านี้ได้ (ฉ) สิทธิและความรับผิดชอบเช่นเดียวกันในเรื่องการปกครองบุตรการปกป้องบุตร การได้รับมอบหมายให้ดูแลบุตร และการรับบุตรบุญธรรม หรือสถาบันที่คล้ายคลึงซึ่งมีแนวความคิดเหล่านี้อยู่ในกฎหมายภายใน ในทุกกรณี ผลประโยชน์ของบุตรจะเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด (ช) สิทธิส่วนตัวเช่นเดียวกันในฐานะสามีและภรรยา รวมถึงสิทธิในการเลือกใช้นามสกุล และการประกอบอาชีพ (ซ) สิทธิเช่นเดียวกันสำหรับคู่สมรสทั้งสองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเป็นเจ้าของการได้มา การจัดการ การดำเนินการ การอุปโภค และการจำหน่ายทรัพย์สิน ไม่ว่าจะไม่คิดมูลค่าหรือเพื่อตีราคาเป็นมูลค่าก็ตาม

2. การรับหมั้นและการแต่งงานของเด็กจะไม่มีผลทางกฎหมาย และการปฏิบัติที่จำเป็นทั้งปวง รวมทั้งการบัญญัติกฎหมายจะต้องกระทำขึ้นเพื่อระงับอายุขั้นต่ำของการแต่งงานและให้บังคับให้มีการจดทะเบียนสมรส ณ ที่ทำการจดทะเบียนของทางราชการ

ภาค 5 (อนุสัญญาข้อ 17-22)

ภาค 5

ข้อ 17

1. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการพิจารณาความก้าวหน้าซึ่งกระทำขึ้นในการปฏิบัติตามอนุสัญญานับปัจจุบัน ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี (ต่อไปในที่นี้จะเรียกว่า คณะกรรมการ) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณธรรมและความสามารถสูงในสาขาที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ จำนวนสิบแปดคนในเวลาทีอนุสัญญานี้เริ่มมีผลบังคับใช้ และประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสี่สิบสามคน หลังจากการสัต์ยابันหรือการภาคยานุวัติอนุสัญญานี้โดยรัฐภาคีรัฐที่สามสิบห้าผู้เชี่ยวชาญจะได้รับเลือกตั้ง โดยรัฐภาคีจากบรรดาคนชาติของตน และจะปฏิบัติตามความสามารถของแต่ละคน โดยพิจารณาถึงการแจกกระจายตามเขตภูมิศาสตร์อย่างเป็นธรรม และการตั้งผู้แทนตามอารยธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละรูปแบบตลอดจนระบบกฎหมายที่สำคัญอีกด้วย

2. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งโดยการลงคะแนนลับจากบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งเสนอชื่อโดยรัฐภาคี รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจเสนอชื่อบุคคลหนึ่งคนจากบรรดาคนชาติของตนเอง

3. การเลือกตั้งครั้งแรกจะกระทำขึ้นหกเดือนหลังจากวันที่อนุสัญญานับปัจจุบัน เริ่มมีผลบังคับใช้อย่างน้อยที่สุดสามเดือน ก่อนการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เลขานุการสหประชาชาติจะส่งจดหมายถึงรัฐภาคี เชิญให้รัฐภาคีทำการเสนอชื่อภายในเวลาสองเดือน เลขานุการจะจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลทั้งปวง ตามที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นเรียงตามลำดับอักษร โดยระบุถึงรัฐภาคีซึ่งได้เสนอชื่อบุคคลเหล่านั้นและจะเสนอบัญชีนั้นต่อรัฐภาคี

4. การเลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการจะกระทำขึ้นในการประชุมของรัฐภาคีซึ่งเรียกประชุมโดยเลขานุการ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ในการประชุมนั้น ซึ่งสองในสามของรัฐภาคีจะประกอบเป็นองค์ประชุม บรรดาบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ได้รับการเสนอชื่อ ซึ่งได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและได้รับคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกที่มีมากกว่า ฝ่ายตรงข้ามรวมทั้งหมดของผู้แทนของรัฐภาคีที่มาประชุมและลงคะแนนเสียง

5. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งคราวละสี่ปี อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาของสมาชิกเก้าคนที่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งแรก ชื่อของสมาชิกเก้าคนนี้จะได้รับเลือก โดยการจับสลากโดยประธานของคณะกรรมการ

6. การเลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการที่เพิ่มขึ้นห้าคนจะจัดให้มีขึ้นตามบทบัญญัติของวรรค 2, 3 และ 4 ของข้อนี้ หลังจากรัฐภาคีที่สามสิบห้าได้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติแล้ว ระยะเวลาสองปีของสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นในโอกาสนี้ จะสิ้นสุดหลังจากครบรอบสองปี ชื่อของสมาชิกสองคนนี้จะได้รับเลือกโดยการจับสลาก โดยประธานของคณะกรรมการ

7. เพื่อบรรจุตำแหน่งที่ว่างลงโดยเหตุไม่ปกติ รัฐภาคีซึ่งผู้เชี่ยวชาญของตนได้ยุติการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกของคณะกรรมการ จะแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญอีกคนหนึ่งจากบรรดาคนชาติของตน โดยขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของคณะกรรมการ

8. โดยความเห็นชอบของสมัชชา สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเงินตอบแทนจากแหล่งเงินทุนของสหประชาชาติ ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขเช่นที่สมัชชาอาจวินิจฉัยโดยพิจารณาถึงความสำคัญของความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

9. เลขานุการสหประชาชาติจะจัดหาเจ้าหน้าที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ของคณะกรรมการตามอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

ข้อ 18

1. รัฐภาคีรับที่จะเสนอรายงานว่าด้วยมาตรการด้านนิติบัญญัติ ตุลาการ การบริหาร หรืออื่น ๆ ซึ่งรัฐภาคีเหล่านั้นได้กำหนดขึ้นเพื่อให้มีผลต่อบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน และต่อความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในเรื่องนี้ต่อเลขานุการสหประชาชาติเพื่อการพิจารณาโดยคณะกรรมการ (ก) ภายในหนึ่งปีหลังจากการเริ่มมีผลบังคับใช้สำหรับรัฐที่เกี่ยวข้อง (ข) หลังจากนั้นอย่างน้อยที่สุดทุก ๆ สี่ปีและต่อจากนั้นเมื่อใดก็ตามที่คณะกรรมการร้องขอ

2. รายงานอาจจะระบุปัจจัยและความยากลำบาก ซึ่งกระทบกระเทือนถึงระดับที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันต่าง ๆ ภายใต้อนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

ข้อ 19

1. คณะกรรมการจะกำหนดระเบียบข้อบังคับการประชุมของตนเอง
2. คณะกรรมการจะเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของตนคราวละสองปี

ข้อ 20

1. โดยปกติ คณะกรรมการจะประชุมกันเป็นระยะเวลาไม่เกินสองสัปดาห์ทุกปี เพื่อพิจารณารายงานที่เสนอตามข้อ 18 ของอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน
2. โดยปกติ การประชุมของคณะกรรมการจะจัดให้มีขึ้น ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติหรือที่อื่นใดที่สะดวกตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 21

1. โดยผ่านทางคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการจะต้องรายงานต่อสมัชชาของสหประชาชาติเป็นประจำทุกปีว่าด้วยกิจกรรมของคณะกรรมการ และอาจทำข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไป โดยยึดการตรวจสอบรายงานและข้อเสนอเทศซึ่งได้รับจากรัฐภาคีเป็นมูลฐาน ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไปเช่นว่านั้นจะรวมอยู่ในรายงานของคณะกรรมการ รวมทั้งคำวิจารณ์จากรัฐภาคี ถ้ามี
2. เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องส่งรายงานของคณะกรรมการ ไปยังคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพของสตรีเพื่อทราบ

ข้อ 22

ทบวงการชำนัญพิเศษจะมีสิทธิที่จะได้เป็นผู้แทนโดยพิจารณาถึงการปฏิบัติตามบทบัญญัติ เช่นว่าของอนุสัญญาฉบับปัจจุบันเช่นที่อยู่ภายในขอบข่ายของกิจกรรมของตน คณะกรรมการอาจเชิญให้ทบวงการชำนัญพิเศษเสนอรายงานว่าด้วยการปฏิบัติ ตามอนุสัญญานี้ ในขอบเขตที่อยู่ภายในขอบข่ายของกิจกรรมของตน

ภาค 6 (อนุสัญญาข้อ 23-30)

ภาค 6

ข้อ 23

ไม่มีข้อความใดในอนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะกระทบกระเทือนบทบัญญัติใด ๆ ซึ่งมี
ส่วนส่งเสริมได้มากกว่าในการที่จะบรรลุถึงความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีซึ่งอาจบรรจุอยู่
(ก) ในบทบัญญัติของกฎหมายของรัฐภาคี หรือ (ข) ในอนุสัญญา สนธิสัญญา หรือความตกลง
ระหว่างประเทศอื่นใดซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรัฐนั้น

ข้อ 24

รัฐภาคีรับที่จะกำหนดมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงในระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ
บรรลุถึงการตระหนักรู้ที่ถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับในอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

ข้อ 25

1. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะเปิดให้มีการลงนามโดยรัฐทั้งปวง
2. เลขานุการสหประชาชาติจะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญาฉบับ
ปัจจุบัน
3. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะต้องได้รับการสัตยาบัน สัตยาบันสารจะต้องมอบไว้กับ
เลขานุการสหประชาชาติ
4. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐทั้งปวง การภาคยานุวัติ
จะมีผลโดยการมอบภาคยานุวัติสารไว้กับเลขานุการสหประชาชาติ

ข้อ 26

1. คำร้องขอเพื่อการแก้ไขอนุสัญญาฉบับปัจจุบันอาจกระทำขึ้นในเวลาใด ๆ โดยรัฐ
ภาคีใด โดยวิธีทำหนังสือบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรส่งถึงเลขานุการสหประชาชาติ

2. สมัชชาสหประชาชาติจะตัดสินเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ถ้ามี ที่จะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องขอเช่นนั้น

ข้อ 27

1. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบหลังจากการมอบสัตยาบันสาร หรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ
2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐซึ่งสัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญาฉบับปัจจุบันหลังจากการมอบสัตยาบัน หรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบ อนุสัญญานี้จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบหลังจากวันมอบสัตยาบันสาร หรือภาคยานุวัติสารของตน

ข้อ 28

1. เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องรับและเวียนตัวบทข้อสงวนที่กระทำโดยรัฐต่าง ๆ ในเวลาทำการสัตยาบันหรือภาคยานุวัติให้แก่รัฐทั้งปวง
2. ข้อสงวนที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะไม่ได้รับการอนุมัติ
3. ข้อสงวนอาจถูกถอนในเวลาใด ๆ โดยหนังสือบอกกล่าวเพื่อการนี้ส่งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งหลังจากนั้นจะแจ้งไปยังรัฐทั้งปวงให้ทราบถึงข้อสงวนเหล่านั้น หนังสือบอกกล่าวเช่นว่าจะมีผลในวันที่หนังสือนั้นได้รับ

ข้อ 29

1. กรณีพิพาทใด ๆ ระหว่างรัฐภาคีของรัฐหรือมากกว่าเกี่ยวกับการตีความหรือการใช้อนุสัญญา ฉบับปัจจุบันซึ่งระงับไม่ได้โดยการเจรจาจะต้องเสนอต่ออนุญาโตตุลาการ เมื่อรัฐใดรัฐหนึ่งร้องขอ ถ้าภายในหกเดือนนับจากวันที่ร้องขอให้มีอนุญาโตตุลาการ ภาคียังไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่องการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ ภาคีเหล่านั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจเสนอกรณีพิพาทไปยังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศโดยการร้องขอซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับของศาล

2. ในเวลาที่ลงนาม สัตยาบัน หรือภาคยานุวัติอนุสัญญาฉบับปัจจุบันรัฐภาคีแต่ละรัฐอาจประกาศว่าตนไม่ถือว่าตนเองผูกมัดโดยวรรค 1 ของข้อนี้ รัฐภาคีอื่น ๆ จะไม่ผูกมัดโดยวรรคนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐภาคีใดซึ่งได้ทำข้อสงวนเช่นว่า

3. รัฐภาคีใดซึ่งได้ทำข้อสงวนตามวรรค 2 ของข้อนี้อาจถอนข้อสงวนในเวลาใด ๆ โดยหนังสือบอกกล่าวไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

ข้อ 30

อนุสัญญาฉบับปัจจุบัน ซึ่งตีพิมพ์ภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน ใช้ได้เท่าเทียมกัน จะมอบไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างทำยนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องได้ลงนามอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

สำนักหอสมุด